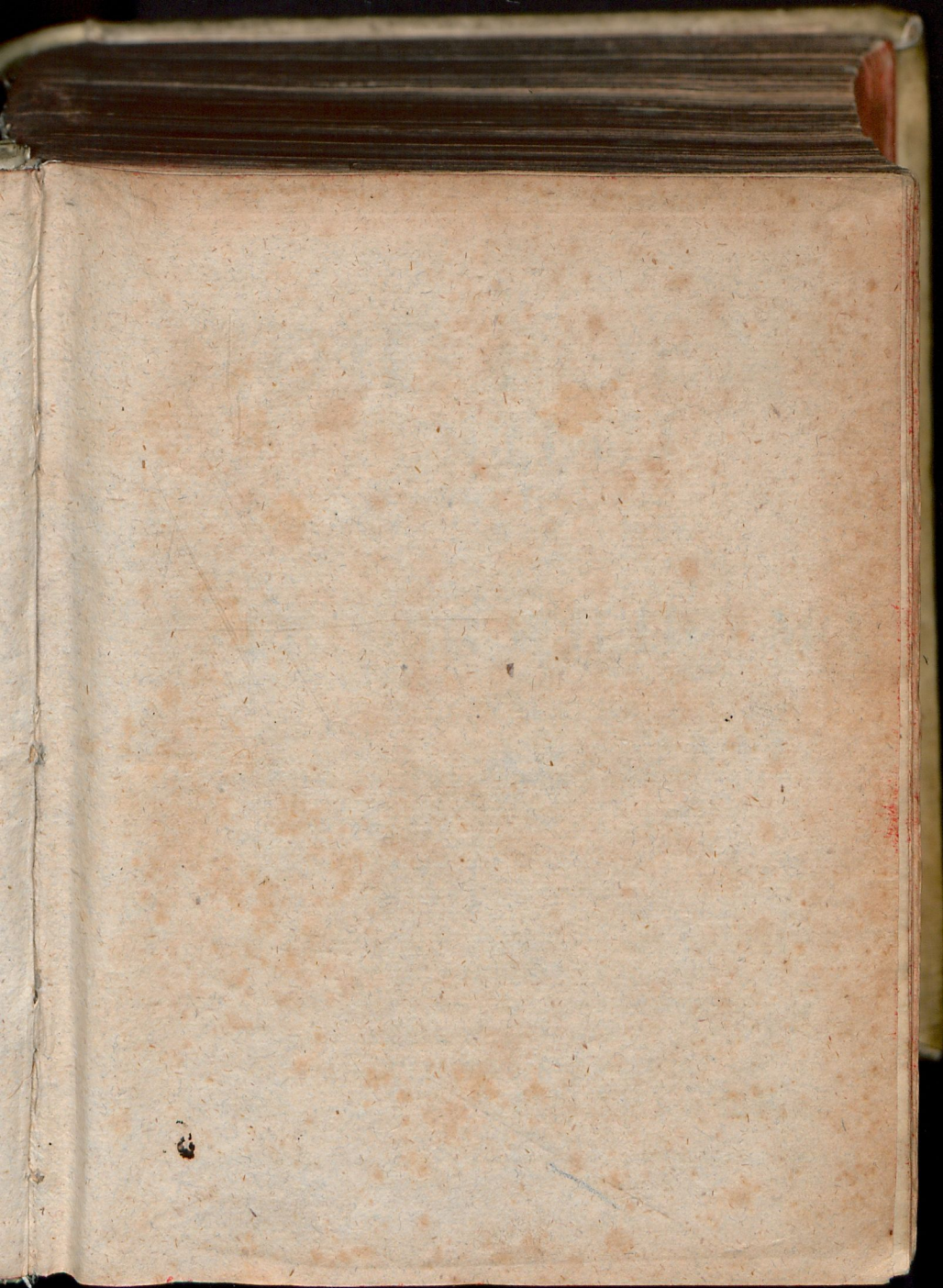
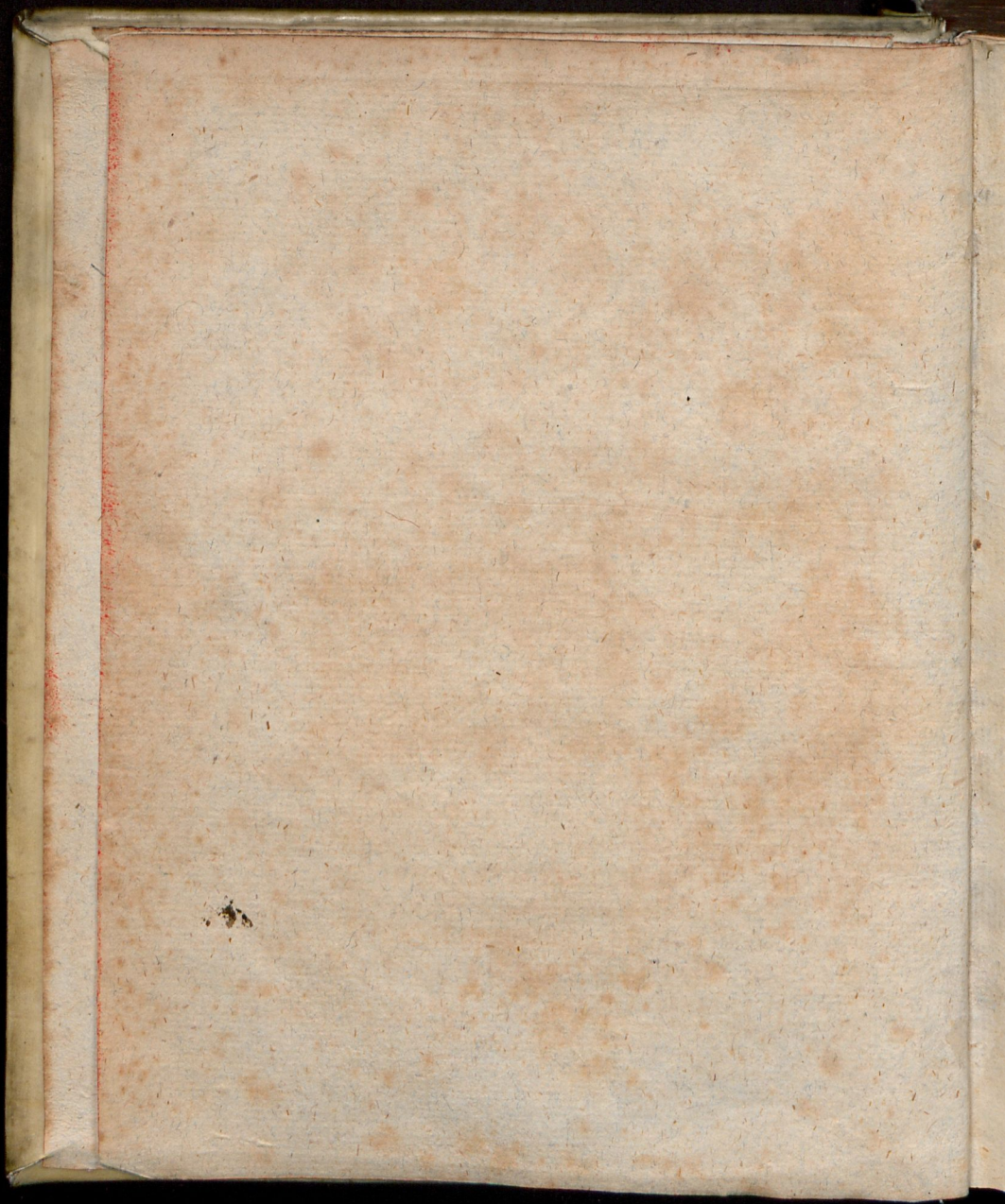

Nf. 16.

OBSERVATIONES THEOLOGICAE Z

DE
IMAGINE DEI
PER
CHRISTVM
RESTITVTA,

QVAE
METHODO NATVRALI
EXHIBET
DANIEL GOTTLIEB KRÜGER,
TEMPLINO VKROMARCH.
PH. ET SS. THEOL. C.

EPISTOLAREM DISSERTATIONEM GRATVLATORIAM
DE
NATVRALISTARVM
IN HAC DOCTRINA
ERRORE

ADIECIT
IOAN. GVILIELM LANGE, g.
LIPPSTADIENS.
PHIL. ET SS. THEOL. C. ET SOCIETATI LATINAE,
QVAE IENAE FLORET, ADSCRIPTVS.

HALAE MAGDEB.
LITTERIS HENDELIANIS.
MDCCKXXVI

V I R O
S V M M E R E V E R E N D O
A M P L I S S I M O D O C T I S -
S I M O Q V E
H E N R I C O
K R V G E R O
I N S P E C T O R I E T P A S T O R I
E C C L E S I A E Q V A E T E M P L I N I C O L L I G I T V R
V I C I N A R V M Q V E E C C L E S I A R V M
L O N G E M E R I T I S S I M O F I D E L I S S I M O G R A V I S S I M O
P A R E N T I O P T I M O
O M N I Q V E P I E T A T I S O B S E Q V I I E T O B S E R V A N T I A E
C V L T V A E T A T E M V E N E R A N D O

H A S C E O B S E R V A T I O N E S

D E M I S S A A N I M I R E L I G I O N E
O F F E R T D E D I C A T C O N S E C R A T

O B E D I E N T I S S I M V S F I L I V S
D A N I E L G O T T L I E B K R V G E R .

VIR SVMME REVERENDE,

PARENS SVMMA PIETATE AETATEM VENERANDE.

HOdiernus dies, qui exoritur, suauissimus omnium a me salutatur, quod mihi exoptatissimam praebet occasionem, TIBI meam pietatem summamque venerationem publice declarandi. Licet quidem auderem viribus meis maiora, si TVA in me collata beneficia officii vellem remunerare perfectissimis: attamen vero, qui ex omni memoria, quia imperfecto tantum modo ea posset praestare, officia euelleret, in gratus omnino esset homo. His pro certis positis certissimam habes rationem, cur hasce in cultas ac fortis tenuissimae paginas Nomini TVO esse inscribendas putauerim, VIR MAXIME REVERENDE! Testes enim sunt bonae educationis ac institutionis: testes venerationis exhibendae: clarissima naturalis amoris pignora & debita denique grati animi monumenta. Quis ignorat rationes, quas TE colendi, oblectandi, diligendi atque amandi habeo? Aetatem VENERANDE PARENS! Num est in minimis ponendum, TE me ingenue educasse educatum quoque tantis cumulasse beneficiis, quae & enarrari & rependi a

me vñquam nequeunt? Quid? quod multa possem in medium proferre, quae his maiora & splendidiora viderentur. Praetereo beneficiorum copiam a primis, vt Graeci dicunt, vnguiculis & in Scholis & Gymnasio & Academiis cumulatissime in sinum meum effusam. Praetereo beneficia, quae ad hunc vsque diem me delectant gratumque meum animum ita vincunt, vt si mihi facultas fingendi daretur, certe patrem TE haud possem fingere meliorem praestantiorumque. Scio autem TIBI esse tam gratum, quam quod gratissimum, si in TVIS vestigiis insitens animum meum ad scientiarum cognitionem confero optimumque studium sanctiori disciplinae consecro, vt, me TVVM esse filium, negare haud possis. Accipias igitur, quantum in me situm, abs TE peto, VIR MAXIME REVERENDE! haec studiorum meorum Academicorum primitias serena atque hilaris, vt soles, fronte. Ceterum nihil magis precor, quam vt Deus Optimus Maximus TE pro sua infinita potentia ac benignitate tegat, morbos propulset, saluum ac diu superstitem esse iubeat, vitam TVAM multis laetitiis augeat, auctam vero Nestoreis annis coronet, quo mihi & in posterum liceat TVO praestantissimo amore atque amantissimo auxilio & frui & vti quam diutissime, quam felicissime. Vale. Dab. in Academia FRI-
DERICIANA d. XII. Sept. Anni MDCCXXXVI.

PRAE.

P R A E F A M E N.

Exhibeo tibi materiam, quam sanior doctrina optimam merito iudicat, eamque tanto magis in deliciis habet, quanto magis illa fundamentum haud contemnendum veræ præbet religioni. Solidi autem atque perspicui proponentis partes requirunt, ab ejusmodi principiis exordiri, quæ in pertractanda quadam materia non aliter, ac necessaria, putantur, prius ipsam, quam potest suscipere tractationem atque ad finem feliciter perducere propositum. Hanc ob causam, quia cum Deo *imaginis Dei primariæ per Christum reparationem* paucis in præsentem explicare animus est, te ad *Observationes Theologicas, de imagine Dei*, quas paucis abhinc diebus foras dedi, remittere possum. Litteræ *Obs.* eas denotant. Interim laborem meum, ad amplificationem gloriæ diuinæ susceptum, Tuo favore forsitan non indignum existimabis, modo illam pro fine obtinendo atque norma actionum tuarum habeas. Vale.

A 3

CAPVT

DE IMAGINE DEI

CAPVT PRIMVM.

DE
REQUISITIS REPARATORI IMAGINIS
DEI NECESSARIIS.

Συνοψις.

- Reparare imaginem quid? §. 1. est. §. 9.
Finis Dei reparationem postulat. §. 2. Homo sibi imaginem amissam com-
Reparationem fieri posse, ex Sacra parare nequit. §. 10.
Scriptum ostenditur. §. 3. Homo alterius hominis imaginem re-
Reparatori imaginis mala, a Deo cum parare nescit. §. 11.
violacione obligationis copulata, Neque ens finitum imaginem potest
sunt ferenda. §. 4. reparare. §. 12.
Porro legem implere debet. §. 5. Neque angeli, siue sint boni, siue ma-
Ex omnibus imperfectionibus homi- li, hoc prestare possunt. §. 13.
nem eripere & in statum prateri. Idem alio modo demonstratur. §. 14.
eum transferre debet. §. 6. Reparator imaginis ens infinitum esse
Ad haec omnia non debet esse obliga- debet. §. 15.
tus. §. 7. Unus tantum esse potest reparator.
Ita comparatus esse debet, vt non pos- §. 16.
sit ad reparationem cogi. §. 8. Reparator esse debet Deus. §. 17.
Infinitum habeat intellectum necesse Monitum. §. 18.

§. I.

Si damna ex diuinæ imaginis primariæ amissione orta defi-
nunt, imago Dei primaria reparatur.

§. II.

Finis Dei, propter quem homini imaginem dedit prima-
riam, hanc reparationem postulat. §. 8. & 17. Obf.

§. III.

Quia Sacra Scriptura docet, nos ad imaginem esse reno-
vandos. Col. 3. 10. Eph. 4. 23. 24. nos ad nouam per Chri-
stum creaturam esse perducendos 2 Cor. 5. 17. Gal. 6. 17.,
hanc reparationem fieri posse apparet.

§. IV.

§. IV.

Homines, tanquam Dei subiectos ciues, voluntatem eius exequi, id est, legi satisfacere oportet. Transgressis autem legibus non dederunt, quod dari debet Matth. 22. 21., Deo suum, sed independentiam sibi vindicarunt §. 32. Obl., quæ tamen Deo propria est §. 6. Obl. Actio autem, qua alter suo priuatur, dicitur *læsio*. Ergo homines Deum læserunt. Quoniam quoque hac ratione honos Summi Numinis obscuratus atque imminutus est, quæ imminutio peccatum efficit 1 Sam. 2. 17. 1 lib. 12. 15. Ies. 52. 5. Ezech. 36. 20. 1 Tim. 5. 14. col. Tit. 2. 5. 1 Tim. 6. 1. Num. 15. 30. Ies. 5. 24., damnatum quoque heic reperitur. Quum autem hoc damnum ab eo debet compensari, qui imaginem primariam reparare vult §. 1., hæc vero compensatio per subsequentem obedientiam perpetuam non potest fieri: si quidem ad hanc iam obligatus est, restitutori imaginis diuinæ primariæ mala sunt ferenda, quæ Deus cum violatione obligationis coniunxit.

§. V.

Si quidem consecutaria mala, a Deo cum violatione obligationis perfectæ coniuncta, perferuntur, nequiquam vero lex impletur atque obligationi fit satis. Quia igitur damna ex amissione imaginis diuinæ primariæ orta non desinunt, nisi lex impleatur, damna autem cessent necesse est, si imago diuina reparatur §. 1., sequitur, vt restitutio imaginis Dei primariæ sine legis impletione esse nequeat.

§. VI.

Homo multis laborat imperfectionibus ex lapsu ortis §. 26. 33. Obl. Et quia voluntate sua hæc mala sibi attulit, etiam se ipse læsit. Status ex læsione orrus, dicitur *damnum*. Ergo ipse se adfecit damno. Hinc ille, qui imaginem primariam reparare vult, etiam hominem his imperfectionibus eripere atque in statum præteritum §. 7. Obl. transferre debet.

§. VII.

§. I.

§. VII.

Si quidam ad aliquid obligatus est, neque id pro aliis efficere, neque hoc aliis quidquam comparare potest. Cum autem restaurator imaginis diuinæ damna auferre debet §. 1., pœnas hominum subire §. 4., legem implere §. 5. atque hominibus imaginem iterum acquirere §. 6., ad hæc omnia ipse non debet esse obligatus obstrictusque.

§. VIII.

Qui pro altero imaginem vult reparare, idem ille a nemine ad restitutionem imaginis primariæ ab altero amissæ potest cogi. Aut enim hic eum cogit, qui pœnas & impletionem legis postulat; aut ille, a quo hæc desiderantur. Si prius verum, nihil restaurator per debitum exhibitum potest reparare, quoniam hoc ipse præstare debet. Quomodo alter simul hoc potest placari §. 7.? Si posterius verum, illud falsum est, suum cuique non esse violandum. Da, eum illi hoc debere. Id etiam hic erit impossibile. Nam quicquid alter nobis debet, id nostrum est. Pro certo autem ponitur, illum se non posse iuare, pro quo alter imaginem primariam reparare debet. Ex his igitur patet, qui imaginem primariam reparat, eum ad reparationem non posse cogi.

§. IX.

Hominum peccata sunt infinite multa atque pœna debita in seculorum secula perdurare debet. §. 43. Obl. Ergo qui pro hominum peccatis pœnam suscipere §. 4. & legibus diuinis satisfacere §. 5. & hoc modo amissam Dei imaginem reparare vult, cum infinito intellectu instructus esse debet, vt sibi infinita mala repræsentare possit.

§. X.

Eget iam homo facultate conuenienter diuinis legibus viuendi §. 26. Obl. Atque si idem ille pro malis actionibus conscientaria cum illis copulata sustinere pœnasque subire vellet, æternitas

nitatis requireretur, quam homo non sua, sed Dei voluntate habet. §. 43. Obf. Ergo impossibilitatem inuoluit, hominem sibi comparare posse imaginem diuinam §. 1. 4. 5. 6.

§. XI.

Homo non modo ad reparationem imaginis ipse est obligatus §. 34. Obf., sed etiam eam reparare nescit §. 10. Ergo homo ut suam, ita & alterius hominis imaginem primariam reparare nequit §. 7. Pf. 49. 8. 9.

§. XII.

Quæcunque entia finita sunt, Deo sunt subiecta, qui illis omnes præcepit, quas suscipere possunt, actiones bonas. Quia autem imaginis primariæ restaurator sine vlla obligatione legi satisfacere debet, §. 5. 7., ens finitum non posse imaginem Dei amissam reddere, apparet.

§. XIII.

Angeli, siue sint boni, siue mali, sunt entia finita. Ens finitum imaginem non potest reparare. §. 12. Ergo neque angeli boni, neque mali, imaginis reparationem suscipere possunt.

§. XIV.

Reparator imaginis infinito abundare debet intellectu §. 9. Quia autem angeli & boni & mali entia sunt finita, & hanc ob rationem finito tantum intellectu gaudent, sequitur, eos imaginem non posse reparare.

§. XV.

Ens finitum non potest primariam Dei imaginem reparare §. 12. Omne autem ens est finitum, aut infinitum. Ergo ad restitutionem imaginis primariæ ens infinitum requiritur.

§. XVI.

Qui vult imaginem primariam reparare ens debet esse infinitum §. 9. 15. Quum autem tantum ens esse possit vnum infinitum, de qua veritate optimas demonstrationes exhibet S.

R. REINBECKIVS Part. I. Med. III. ad A. C., etiam vnus tantum restauator imaginis primariæ esse potest.

§. XVII.

Ad reparationem imaginis requiritur ens infinitum. §. 15. Deus autem est solus ens infinitum. Ergo reparator imaginis primariæ esse debet Deus.

§. XVIII.

Hæc sunt requisita imaginis Dei reparatori necessaria atque tantummodo ea, quæ possunt præsentem efficere tractationem. Restant quidem adhuc alia, quæ autem in præsentî præterire possunt.

CAPVT SECVNDVM.

DE

CHRISTO IMAGINIS DIVINÆ
REPARATORE.

Συνοψις.

Christus est verus Deus. §. 19.

Naturam humanam assumpsit. §. 20.

Imaginem diuinam reparauit. §. 21.

Dubitationibus quibusdam occurruntur. §. 22. 23. 24. 25. 26.

Christus nos sanguine ab omni peccato emundauit. §. 27.

Dubium tollitur. §. 28.

Christus nos redemit ab omni iniustitia. §. 29.

Per eum serui facti sumus iustitia. §. 30.

Cur Christus sit iustitia nostra. §. 31. Ille venit, vt opera Diaboli destrueret. §. 32.

Vt nos ab operibus mortuis liberaret. §. 33.

Vt nos a maledictione legis redimeret. §. 34.

Vt ex filiis iræ filios gratiæ redderet. §. 35.

Cur Christus princeps pacis vocari possit. §. 36.

Christus venit, vt spem vitæ æternæ nobis daret. §. 37.

Vt nos saluos faceret. §. 38.

Vnius Christi iustitia iustificatio vitæ ad omnes peruenit. §. 39.

Cur in istis, qui in Christo sunt, nihil, quod esset damnabile, reperiri possit. §. 40.

Christus nobis est sapientia, iustitia, sanctificatio & redemptio. §. 41.

Monitum. §. 42.

§. XIX.

§. XIX.

Christus, qui ab æterno existit ex patris essentia Ioh. 5. 26. Pf. 2. 7. Act. 13. 33., qui hanc ob rationem *μονογενής παρὰ πατρός* Ioh. 1. 14. Cap. 3. 16. & *idios uios* Rom. 8. 32. recte vocatur, cum illo simul Deus est 1 Tim. 3. 16. Ioh. 1. 1. Ei tribuuntur nomina diuina *יהוה*, *Θεός*, *Κυριός* Ier. 23. 6. Ioh. 1. 1. Rom. 9. 5. Esa. 6. 1. 3. col. Ioh. 12. 41. Esa. 45. 21. 24. col. Rom. 14. 11. Esa. 8. 13. 14. Tit. 2. 13. Ei competunt attributa vere diuina omnipræsentia Matth. 28. 20. Eph. 1. 23., omnipotentia Ioh. 3. 35. c. 10. 28., æternitas. Ioh. 17. 5., omniscientia Ioh. 2. 24. 25. Ei adscribenda sunt opera diuina creatio Ioh. 1. 3. Ebr. 1. 10. conseruatio Ebr. 1. 3. Ioh. 5. 17. redemptio Act. 20. 28. 2 Cor. 5. 19. &c. Ei competit cultus vere diuinus Ebr. 1. 6. Rom. 14. 11. Ioh. 5. 23. c. 14. 1. Hinc iisdem cum patre gaudet characteribus §. 6. Obf., propter quos recte *substantialis imago* §. 2. Obf. *patris appellatur*. Ebr. 1. 3. Col. 1. 15.

§. XX.

Destinato tempore veram, licet nonnulli hancce veritatem æternam negent, quos eruditissime cum aliis enarrauit S. V. WALCHIVS in diff. de vera Christi humana natura Sect. I., humanam naturam Ebr. 2. 14. Gal. 4. 4. Rom. 9. 5. ex Maria Virgine Ef. 7. 14. Matth. 1. 23. 25. c. 2. 11. Luc. 2. 6. 7. 11., non autem ex celis adtulit, vt FELGENHAVERVS putauit, de quó S. V. RVSSIVS plura commemorauit in Harmon. Euang. Tom. I. L. I. cap. VII. p. 127. sq. Bethlehemi Mich. 5. 1. 2. Ioh. 7. 42., minime vero prope Bethlehem, assumsit, neutiquam vero hominum peccata Ebr. 7. 26. 27. c. 4. 15. 1 Ioh. 3. 5. 1 Pet. 1. 19. c. 2. 22. Ioh. 8. 46. 2 Cor. 5. 21. Christus enim non naturali, sed supernaturali modo genitus est Ies. 7. 14. Matth. 1. 18. sq. Luc. 1. 35. Quia autem Christus, vt homo, nullis peccatis erat imbutus, etiam imagine Dei homini data

primaria præditus fuit §. 17. Obs. Conf. D. IOACH. IVST. BREITHAVPTII observationes de imagine Dei obs. III. §. 1. D. RVSSII Harmon. Evang. Tom. I. L. I. c. X. p. 211.

§. XXI.

Qui imaginem diuinam primariam vult reparare §. 1. ille ipse ad reparationem non debet esse obstrictus §. 7., neque ab alio ad restitutionem cogi potest §. 8. Porro ille infinitum intellectum habere §. 9. ens infinitum §. 15. & Deus esse debet §. 17. Ei quoque mala consecraria soli sunt ferenda §. 4. 16., quæ homo alioqui ferre deberet atque pro illo legem implere tenetur §. 5. Denique ei a laborandum est, vt damna ratione hominis cessent homoque rursus imaginem primariam accipiat §. 6. Christus autem verus Deus est. §. 19., & consequenter nihil mali in illo reperitur Deut. 32. 4. §. 6. Obs. Ergo non obstrictus erat sui causa imaginem reparare Pf. 69. 5. 2 Cor. 15. 20. & 1 Pet. 1. 18 19. Et quia Deus ab arbitrio nullius pendet, etiam ad restaurationem a nemine cogi potuit. Deinde vt verus Deus infinito gaudebat intellectu §. 6. Obs. atque ens infinitum erat §. 19. Et quia caro in persona λογος §. 20. omnia peccata mortalium, neque minus eorum pœnas sibi distinctissime repræsentare poterat, etiam in hac parte ei non defuit reparatoris character. Quia infinitam cognitionem imperfectionum hominum habebat, etiam infinitos dolores sentiebat; quia dolor imperfectionis cognitionem requirit Matth. 26. 38. 39. 42. 44. 46. Marc. 14. 34. 36. c. 15. 34. Luc. 22. 42. *Morbos nostros tulit & dolores nostros & peccata nostra portauit.* Ec. 53. 4 5. 1 Pet. 2. 24. id est pœnas hominum in se suscepit, vt ab illis absoluerentur. Præterea quoque caro in persona λογος pro omnibus hominibus 1 Ioh. 2. 1. 2. mortem pertulit Matth. 27. 50. Luc. 23. 46., Marc. 15. 37. Ioh. 19. 30., quam Deus cum violatione legis copulauerat Gen. 2. 17. Heic, heic infinita persona mortem pertulit; Deus in humana carne passus

passus est 1 Pet. 3. 18.; *Dominus gloria crucifixus est* 1 Cor. 2. 8.; *auctor vitæ interfectus est* Act. 3. 15. *atque Deus sanguinem proprium effudit* Act. 20. 28; legem & obedientia actiua & passiua pro hominibus impleuit Matth. 5. 17. Rom. 5. 19. Philip. 2. 8. & quidem solus Eccl. 63. 3. 1 Tim. 2. 5. Act. 4. 12. atque ea reparauit, quæ homo amiserat. Hinc Christus imaginem diuinam primariam reparauit 1 Cor. 1. 30.

§. XXII.

Licet peccatum originis in hac vita non opprimi penitus possit §. 40. Obf., non possumus tamen negare, Christum imaginem primariam reparasse. Illa enim in hac vita ratione hominis non *perfecte*, sed tantum *inchoatiue*, vt Theologi loquuntur, reparatur 1 Ioh. 3. 2. Vid. D. BREITHAVPTII obf. Theol. de imagine Dei. cit. obf. V. §. 1. sq.

§. XXIII.

Quamquam nos mori oporteat; tamen opponi nequit, a Christo non esse imaginem reparatam, præsertim, quum imago primaria immortalitatem corporis requirat. §. 15. Obf. Id enim tantum sequitur, imaginem in hac vita *inchoatiue* reparari, quod nemo forsitan infitias ibit §. 22. Quia enim peccatum originale deleri nequit in hac vita §. 40. Obf., permanet quoque hoc confectarium. Præterea perueniunt pii morte ad perfectam imaginem; qua ratione illam non debent timere. Ebr. 2. 14. 15.

§. XXIV.

Etiam adferri in medium nequit, ex historia passionis notum esse, Christum non tolerasse æternam mortem, vt autem Christus tam intensiue, quam extensiue, eam tolerasset, necessum fuisse §. 42. 43. Obf. & 4. Ergo sequi putas, falsum esse, imaginem a Christo esse restitutam. At quia Christus in persona *loya* passus est, infinitos dolores habuit §. 21. & hanc ob causam æternæ mortis perpersiones exhaustit. Intensiue mortem

tem æternam igitur pertulit. Extensive mortem æternam ut perferret, non erat necesse, quia damnati ob finitam conditionem eam perferre debent. Christus autem erat persona infinita §. 19. 21. Vid. IO. IAC. RAMBACHII Vindiciæ satisfactionis Christi §. IV. n. 3. 4. p. 15.

§. XXV.

Neque etiam est, quod obiicias, a Christo eam ob causam imaginem non esse reparatam, quia alioqui ex gratia Deus nobis nihil condonare posset. Gratia enim Dei est, quæ medium reparationis imaginis inuenit. Ioh. 3. 16. Eph. 2. 4. 5. Rom. 5. 10. Gratia Dei est, quæ accepit hoc medium. Nisi enim hoc accipere vellet, a nemine posset cogi, quia legislator ab eo postulare potest & legis impletionem, cui legem dedit, & passionem confectiorum malorum ab eo, qui legem violauit. Ezech. 18. 4. Hinc gratia Dei est, quæ nobis peccata remittit Rom. 3. 24. 25. Luc. 1. 77. 78. *Gratis ex eius gratia absolvimur, sed per redemptionem Iesu Christi, quem proposuit Deus propitiacionem per fidem in sanguine eius.* Gratia igitur Dei, & meritum Christi non separanda sunt, sed coniungenda.

§. XXVI.

Porro mihi occurri nequit, imaginem Dei primariam non esse pro omnibus restitutam; quia omnes illa non gaudent. Nam pro omnibus quidem illa est restituta, omnes autem illam acceptare nolunt, quæ acceptatio sine fide esse nequit, de qua autem acceptatione in præsentia agere non est animus. Optandum autem est, ut omnes omnino homines sibi Christi fauorem cum Paulo Philipp. 3. 8. compararent, quippe qui *seruare in perpetuum, siue ad plenum, seu perfecte potest, qui ad ipsum, seu ad ἀξίον, & per ipsum ad Deum accedunt.* Ebr. 7. 25. Ipse etiam nos inuitauit Matth. 11. 28.: *Venite, inquit, ad me omnes, qui laboratis & onerari estis, ego vos reficiam, non autem expellam* Iob. 6. 37.; *quia ibi superabundat gloria, ubi abundat peccatum* Rom. 5. 20.

§. XXVII.

§. XXVII.

Quum Christus imaginem diuinam repararet, etiam necesse erat, vt pro omnibus peccatis mortem perferret §. 43. obf. & 4., quam etiam pertulit §. 21. Quia autem mors cum effusione sanguinis coniuncta erat Matth. 27. 29. Ioh. 19. 34., etiam nos emundauit prezioso sanguine ab omni Eccl. 53. 4. peccato. I Ioh. 1. 7. Ephes. 1. 7. Col. 1. 14. I Pet. 1. 18. 19. Ebr. 9. 12. 15. Apoc. 5. 9.

§. XXVIII.

Non opus fuisse putant aduersarii, vt Christus tantos cruciatus tolerasset, quia Deus vna gutta sanguinis contentus fuisset, quippe quæ infinitam virtutem haberet. In se, verum est, guttam sanguinis Christi infinitum habere valorem. Confer B. FRIDEM. BECHMANNI Theol. Polem. Controu. II. Sect. III. §. 25. p. 610. Add. 10. GABRI. DRECHSLERI Diss. an vna gutta sanguinis Christi satisfacere potuerit pro mundo? Quia autem mortem perferre debebat, qua cum coniuncta erat sanguinis effusio, etiam diuini decreti ratio multum sanguinem postulabat.

§. XXIX.

Ergo vt nos redimeret ab omni iniustitia, se morti Tit. 2. 24. atque semetipsum victimam Deo in odorem bonæ fragrantia Ephes. 5. 2. tradidit §. 21. 27.

§. XXX.

Christus nos ab omni iniustitia liberauit §. 29. Ergo a peccatis per Christum liberari, serui facti sumus iustitiæ Rom. 6. 18.

§. XXXI.

Homines nouam per Christum sunt adepti iustitiam §. 29. 30. Ergo Christus recte vocatur *Iehoua iustitia nostra* Ierem. 23. 6. de quo loco eruditissime, vt solet, egit Magnif. CHRIST. BENED. MICHAELIS in Diss. de nominibus Christi diuinam ipsius naturam designantibus §. 6. 199.

§. XXXII.

§. XXXII.

Ergo Christus hanc ob causam in mundum intravit, ut *caput serpentis contereret* Gen. 3. 15. atque *opera diaboli destrueret* Ioh. 3. 8. §. 35. *Obf. 21. 27. 29. 30. 31.* Hinc PRVDENTIVS optime canit:

Beelzebulis callida

Commenta Christus destruit.

§. XXXIII.

Christus imaginem & opera Diaboli destruxit §. 32. Ergo nos a mortuis operibus purgavit Hebr. 9. 14.

§. XXXIV.

Christus imaginem diuinam primariam reparavit & hinc legem diuinam, ut erat necesse §. 5., impleuit Matth. 5. 17. Rom. 10. 4. legisque maledictionem, quam perferre debebat §. 4., pertulit §. 21. Ergo nos redemit a maledictione legis. Gal. 3. 13. c. 4. 4. 5.

§. XXXV.

Propter peccata & iniustitiam, ex amissione imaginis diuinæ ortam, erat homo obiectum iræ diuinæ §. 42. *Obf.* Quia autem Christus nos ab omni peccato & iniustitia redemit §. 27. 29. 30. 31. atque imaginem reparavit §. 21., etiam venit, ut ex filiis iræ filios gratiæ redderet. Hinc venit, ut omnes ex eius plenitudine acciperent gratiam pro gratia Ioh. 1. 16.

§. XXXVI.

Christus ex filiis iræ, filios gratiæ fecit §. 35., qui hanc ob causam pacem cum Deo habent. Hinc etiam Messias ab Ec. c. 9. 6. *שׂר שלום* princeps pacis salutatur, quia hoc modo pacem inter Deum & hominem fecit. Rom. 5. 1.

§. XXXVII.

Hominibus nulla erat spes salutis æternæ, quia obiecta erant iræ diuinæ §. 42. 43. *Obf.* Quia autem venit Christus, ut ex obiectis iræ diuinæ obiecta gratiæ faceret §. 35., etiam venit, ut iterum

rum hominibus spem vitæ æternæ daret. *Hinc quemadmodum peccatum regnavit ad mortem* §. 42. 43. *Obl. ira etiam gratia regnat per iustitiam ad vitam æternam per ipsum Iesum Christum Dominum nostrum* Rom. 5. 21.

§. XXXVIII.

Deus hominibus vitam æternam promiserat, si præceptis satisfacerent. Præcepta autem violarunt, & hac ratione etiam promissionis expletionem, & consequenter vitam æternam amiserunt. Quia autem Christus venit, ut amissa restitueret §. 1. 21., etiam venit, *ut saluos faceret peccatores* 1 Tim. 1. 15.; id quod etiam his verbis indicavit angelus Iosepho: *Ipse servabit populum suum peccatis* §. 27. *ereptum* Matth. 1. 21., seu a peccatis multis liberatum, prouti hæc verba eruditissime, ut solet, explicavit IO. ANDR. FABRICIVS, præstantissimum eloquentiæ Decus, in *diff. de sacra N. T. tropologia* cap. 2. §. 36.

§. XXXIX.

Adamus solus, ut caput repræsentativum §. 31. *Obl. in quo omnes peccavimus* §. 34. *Obl. damnationem attulit* §. 32. *Obl. Christus autem solus, ut fieri debebat* §. 42. 43. *Obl. & 16., damnationem sustulit* §. 21. *Ergo sicut ex peccato unius hominis damnatio in omnes homines redundavit; ira etiam iustitia unius Christi iustificatio vitæ ad omnes pervenit homines* Rom. 5. 18.

§. XL.

Quia Christus ab omnibus peccatis §. 21. 27., ab omni iniustitia §. 29. 30. 31., ab operibus diaboli §. 32. & mortuis §. 33., a maledictione legis §. 34. nos liberauit, ut non ulterius essemus obiecta iræ diuinæ, sed gratiæ §. 35. quid? quod etiam damnationem sustulit §. 39., etiam in iis, qui in ipso sunt, nihil reperiri potest, quod esset damnabile Rom. 8. 1.

§. XLI.

Homo amiserat cum imagine diuina sapientiam atque sanctitatem aliaque §. 15. 32. *Obl. Deus autem filium suum, quem*
C habuit,

18 DE IMAGINE DEI PER CHRISTVM RESTITVTA.

habuit, vnigenitum misit, vt diuinam repararet imaginem Rom. 5. 10. Ioh. 3. 16. Ergo Deus Christum, qui non nouit peccatum, pro nobis fecit peccatum 2 Cor. 5. 21., vt nobis esset sapientia, iustitia, §. 29. 30. 31., sanctificatio atque redemptio §. 21. 1 Cor. 1. 30.

§. XLII.

Est igitur, quod veneremur Christum, qui peccata mundi Ioh. 1. 19. & quidem omnia §. 27., iniustitiam §. 29. 30. 31., mortem hominum æternam §. 37. maledictionem legis §. 34., imaginem diaboli §. 35. Obs. & 32. 33. damnationemque stultit §. 39., adeo, vt in præsentem non damnabile, qui in eo sunt §. 40., deprehendatur; qui etiam spem salutis æternæ §. 37. ipsamque gloriam æternam §. 38., modo in agnum credamus §. 26., iustitiam §. 30., sapientiam & sanctificationem §. 41. paucis, qui imaginem diuinam primariam, quæ erat amissa §. 32. Obs., nobis iterum comparauit §. 21. Est, quod Christi amorem immense latum, immense longum, immense profundum atque immense excelsum Eph. 3. 18. 19. animo deuoto cognoscamus, vt agnitio huius beneficii infiniti amorem in Iesum, hoc est, gratam mentem in pectore nostro producat. Est, quod enarremus & enumeremus beneficia Summi Numinis, quæ sunt inenarrabilia & innumerabilia. Est, quod ei maximas agamus gratias, qui nos in peccatis mortuos vehementissime amauit, filio suo non pepercit proprio, sed pro nobis omnibus tradidit nosque in Christo & per eum viuos reddidit, atque ita nos sibi ipsi reconciliauit in Iesu Christo 2 Cor. 5. 18. Denique est, quod ad honorem Dei amplificandum hocce medium præscripto modo accipiamus amplissimum, præsertim, quum, nisi finis Summi Numinis rationem habeamus, nostrum nequaquam obtinere possimus

F I N E M.

DISSER.

DISSERTATIO EPISTOLARIS GRATVLATORIA
DE
NATVRLISTARVM
IN
DOCTRINA
DE
IMAGINE DEI
PER
CHRISTVM RESTITVTA
ERRORE

AD
VIRVM
MAXIME REVERENDVM, AMPLISSIMVM
DOCTISSIMVMQVE
HENRICVM KRÜGERVM,
INSPECTOREM ET PASTOREM COETVS DEI,
QVI TEMPLINI EST, VICINALIVMQVE ECCLESIA-
RVM SPECTATISSIMVM GRAVISSIMVMQVE.

AUCTORE
IO. GVILIELMO LANGIO
LIPPSTADIENSI.

VIR MAXIME REVERENDE,
AMPLISSIME ATQVE DOCTISSIME.

GRATVLANDI officium, etsi numquam non, cui potius debuisssem, quam TIBI, habui neminem: eo tamen libentius id TIBI esse in praesenti persoluendum putavi, quo meliores, quo praestantiores, quae ad hoc suscipiendum me inuitarunt, rationes possunt adferri. Insigne enim, quod iterum vides, eruditionis ac diligentiae Filii TVI Doctissimi documentum tantam mihi dedit laetitiae copiam, vt teneri nequaquam potuerim, quin TIBI ex animo gratularer vereque gratularer atque gaudium TVVM meum etiam esse cupidissime declararem. TIBI sane hoc solidum politissimi ingenii argumentum nouam optimamque laetandi materiam praebet, quum ex eo tam nauitatem, quam scientiarum & in primis diuiniore doctrine cognitionem, quam sibi aequae in Ienensi, ac Halensi, academia suis diligenter comparauit, colligere possis eumque TVAM non modo impleuisse, sed multum etiam superasse & vicisse spem atque expectationem. Accedit, quod nulla auctoritate, nullo consilio nullaque aliorum cohortatione adductus, sed potius grato grati animi praemio & dulci in TE amoris laude impulsus hocce specimen excogitauerit, excogi-

cogitatum copiose, solide & eleganter elaborauerit, elaboratum denique in publicam lucem protulerit, vt aetas TVA, quae est ingrauescens, debitam ex doctrina & virtute caperet solatii vim atque efficacitatem inque mirifico, quo abundat, in TE amoris adfectu maxime conquiesceret. Me autem voluptatem eamque maximam ex singulari Filii TVI, mihi amicissimi, eruditionis laude percipere, TIBI, VIR MAXIME REVERENDE! iucundissimum esse, certo scio. Nisi enim his rebus circumstantibus gratissimus gaudii adfectus, effectus anicitiae verae vere optatissimus, in animo meo exsurgeret, certum erga Filium TVVM amorem ex eo plane eicerem, qui tamen tantis & tam firmissimis nititur fundamentis, vt nunquam debilitari posse videatur. Effer praeterea, quod melioribus laudibus Filii TVI, mei ex animo amici, tam elegans ingenium exquisitamque doctrinam, quam eximiam fidem, probitatem, suauitatem consuetudinis aliaque, quibus est ornatus, virtutum genera efferrem, nisi tacitam laudem tantopere probaret eaque sapienter delectaretur. Silentio autem iustissimam nequeo praeterire praedicationem, quam quoque ei non potui non impertiri, quam me TIBI, ut me TVORVM numero adscriberes TVAque praestanti benevolentia haud indignum existimares, libentissime commendaret atque hanc commendationem ut fuisse diligentissimam, ita iucundum apud TE pondus habuisse, ex variis litteris a TE acceptis cum voluptate animaduertere & intelligere potui. Hanc ob causam mihi de me ipso praedicanti, pro TVO in me fauore, ignosces, eum a me sic diligi, vel potius amari, ut TIBI vni, nemini praeterea, concedere possim. Non vereor igitur, ne mirum TIBI videatur, si qua mei in eum ingenui amoris magnitudo ex omnibus partibus in hisce se ostendit litteris atque perpolitum, quod TIBI consecrauit, specimen TVO comprobati iudicio ac ab

aliis laudari haud fecus, quam par est, vehementer laetatur. Hanc enim *de imagine Dei per Christum restituta tractationem* quin serena, vt soles, fronte accipias, eo minus dubito, quo magis ex ea, gratissimum Auctorem TVAM esse imaginem, cognoscere poteris. Nisi autem alii Auctorem huius laboris Ornatissimum, qui praestanti laude adficeretur, dignum putarent, erudito certe ac perspicuo, quod nostrae religionis systemati firmum praebet fundamentum, argumento minime caperentur. Multi quidem veritates, quas cum in his, tum in prioribus *de imagine Dei obseruationibus* protulit, luce meridiana clariores ferre nequeunt, qui nullum lumen nullumque praeter rationem doctorem desiderant atque hanc ob causam nihil, nisi quod non ei solum conueniat, sed etiam illa doceat, rectum arbitrantur. Hac autem illiterata, quam alunt, & infalsa sententia, tantum abest, vt veritatem infirmare possint, vt eam potius, praeter opinionem, confirmare debeant.

NOSTI Naturalistas, vt vocantur, a quibus illi separandi sunt, qui Pantheismi, aut Spinozismi atque Pelagianismi accusantur, VIR MAXIME REVERENDE! & malos errores, in quibus versantur, perspectos habes atque exploratos. Mirum in modum extollere rationem solent eamque de Deo & rebus diuinis ad salutem obtinendam hominibus necessaria subministrare contendunt: de quare, praeter alios, egit IO. FRANC. BVDDEVS in *Isagog. Historico-theolog. Lib. II. cap. VII. pag. ∞ ccciii. sq.* Nosti eos, quorum numerum satis magnum composuit ADAM. TRIBBECHOVIUS in *historia Naturalismi a prima sua origine ad nostra usque tempora deducta*, qui pariter, ac EDVARD. HERBERT de CHERBURY & in scripto *de veritate, prout distinguitur a reuelatione, a veri simili, a possibili & a falso, & de religione gentilium errorumque apud eos caussis*, finem sacrarum litterarum contemnen-

temnentes hanc simul restitutionem reiciunt aliudque & præstantius medium ratione inueniri posse, sibi mirifice persuadent. Sunt autem omnes Naturalistae VALENT. ERNEST. LOESCHERO in *Praenotio. Theol. pag. CCLXI. CCLXVIII.* partim Rationarii, siue Rationalistae, qui solummodo rationis auctoritate nituntur, partim Traditionarii & hi ex traditionibus, optimis scilicet principiis, praesidia adiumenta que aquirunt. De illis, pace TVA, meam paucis expromere sententiam eamque TVO subiicere ea, qua par est, obseruantia, iudicio, animus est, de his autem in praesentia non valde laboro, quippe qui intelligendo faciunt, vt nihil fere intelligere atque hac in re videre videantur.

OMNEM vero operam perdunt Rationarii, laudibus, quibus rationem adficiunt, huic opinioni veritatis speciem posse conciliari, putantes, vtpote quam amplecti ad sensuque excipere nequit ratio. Etenim media, quae ad finem, hominibus propositum, requiruntur, ex voluntate Summi Numinis aequae sunt petenda, atque gratia, quam nobis facere debet, delictorum. Ratio autem eaque exercitata nihil detegere, neque peracri vi quidquam potest adsequi, quod potissimum voluntati diuinae faceret satis eamque flecteret, vt deposita ira in pristinam homines consuetudinem reuocaret. Non est, quod vehementer gloriatur ratio, si, praeter perfectum omnique genere absolutum medium, nullum apud Deum pondus habere, perspicit, praesertim quum hac cognitione, etiamsi minime, vt ego quidem arbitror, reprehendenda sit, nihil possit perficere. Est autem, quod circumscriptum cognitionis gradum, ad quem peruenire potest, paulo etiam accuratius diligentiusque consideret, si illud, quo in splendidissimam Dei gratiam debent redire homines, medium ostendere atque certo definire nequit. Quod si enim illud, quod ei haut immerito est probatissimum, inuenire possit, vel a
priori

priori, veta *posteriori*, vt philosophi loquuntur, id inueniret esset necesse.

DA, illud ei a *posteriori* notescere. Num ad hunc vsque diem id desiderari posset anxieque efflagitari? Fac, illud a *priori* esse notum. Nonne in hoc casu spiritui finito infinita rationis vis esset tribuenda, qua omnia, quae esse possunt, media sibi distincte repraesentaret? Nisi enim, ad vnum omnia videret media, etiam, ad hoc, vel illud, medium Dei voluntatem inclinare, affirmare insipientis esset. Qua vero facultate nullis circumscripta limitibus, quum, si a venerando Ente discesseris, nemo gaudeat, neque abundare possit, etiam a nemine hominum vmquam poterit declarari, hoc, siue illud, medium tam certum esse, quam quod certissimum.

QVAMVIS quoque saepius aliquid adferat ratio, quod optimi medii speciem habet haut mediocrem: in eotamen, tantum abest, vt adquiescere possit, vt potius cum ancipiti deliberatione conflictari debeat.

IN viam redire & sanctimoniae operam dare incredibilem, satis quidem est ad cauendum, quod actionem excipit malam, malum, minime autem ad damnum, quo nos ipsi adfecimus, resarciendum. Licet enim numquam a recta discedas via, neque vmquam committas, vt vllum factum iure possit reprehendi: nullam tamen tibi praeteritorum criminum veniam dari, facile peruidebis, modo te nullum officium, ne minimum quidem, sine debita culpa, aut malitia, posse praeterire arbitreris.

NEQVE etiam aggratiatio, vt appellatur, ad consolandum, neque ad conscientiam pravae voluntatis sanandam quidquam conferre potest, nisi bonitatem, sapientiam &, quae ex his existit, perfectissimi Entis iustitiam in dubium vocare velis. Delicta ciuium non aequae potest remittere iustissimus
iudex

iudex Deus, ac princeps, quippe quem salus & felicitas Reipublicae saepius in puniendo reddunt mitiorem. Caue autem credas, optimum & maximum Numen habere, quod nullam sapientiae in te diligendo rationem ducat, sed potius ei cedat: ius suum relinquat: nullam inter actionem & meritum conuenientiam obseruet: dissensum in rerum vniuersitate sine ratione admittat atque coeco te amore, id quod vquam nequaquam fieri potest, complectendum statuatur.

TE etiam resipiscentia tuam priorem improbitatem diluere atque salutem, ad quam adspiras, confirmare posse, non facile dixerim. Ex quibus rationis veritatibus est perspicuum, sanctissimam diuini Numinis voluntatem posse poenitentia reconciliari? Nonne voluntate latoris legis aut legem tenere, aut mala cum legis transgressione coniuncta sufferre nos oportet? Is autem, qui mandata non perficit, neque actionem iniunctam poenitentia edit, neque mala sustinet legitima. Quo pacto igitur sanctori legis ea facere potest satis? Aliter quidem de maximis altissimi Dei perfectionibus, atque olim vitorum amator iudicasti, iudicas, si flagitii te poenitet, stultitiae pudet, imminutum vero honorem hoc modo repensari, qui sibi persuadeat, dumne aequi aestimatoris gloriam pro nihilo ducat, esse arbitror omnino neminem. Nisi insita, quam sentis, obligationis vis ad resipiscentiam te perduceret, aliud, ac in praesenti, iudicium expromerem. Poenitentia tantum impedit, quo minus maiora in resipiscentem ex malis actionibus futuris redundent mala, honorem autem praepotentis Dei sceleribus violatum nequaquam reddit, neque hac ratione eum placatum tranquillumque efficit. Alia aliorum virorum, praesertim immortalis IOAN. MVSÆI in *dissert. de luminis naturae & ei innixae theologiae naturalis insufficiencia ad salutem s. XXXV. sq.* proposita, argumenta tacitus praetereo. Hanc ob

D

caus-

causam non possum non confiteri, quantum, quem excogitavit CHERBVRY suae religionis, articulum tantum a specie veritatis abesse, quantum a veritatibus natis abhorret.

NEQVE etiam argumenta, quae ROB. SCHARROCK *de officiis secundum ius naturae cap. XVI.* dedit, quorumque mentionem fecit ZACHAR. GRAPIVS *in Theologia recens controuersa Tom. IV. cap. II. Quaest. V. §. I. III.* tanti esse videntur, ut eorum causa vadimonium esse deferendum existimem. Negari non posse iudicat, in ea re, quae nulli entium vitio vertitur, sed potius ad rationalis naturae virtutem spectat & perfectionem, Deum creaturae haut esse dissimilem. Gratiam autem delicti sine satisfactione poenitenti facere pro ea re esse habendam putat & hanc ab causam ex natura notum esse credit, Summum Numen per poenitentiam esse placandum. Praetermitto in praesenti rationes, quibus hanc falsam refutarunt sententiam IAC. HENNING. *in disp. de quaest. Num poenitentia sit iuris naturalis?* atque GRAPIVS *loc. cit. §. II. pag. xx. seq.* & paucis in eam inquirere animus est. Cur homo homini propter poenitentiam sine satisfactione potest condonare crimen? Nonne eam ob causam, quia hominum leges tantum sunt positivae, quarum pro arbitrio tollere possunt obligationem? In hac re Deum esse creaturae dissimilem, multa affirmatione recte negant veritatis amatores: id quod etiam perspicuo exemplo confirmavit S. R. IOAN. GVSTAV. REINBECK. *in Medit. ad Aug. Confess. P. II. cap. XXX. §. XIII.* Quod autem de legibus positivis dicitur, idem illud de legibus dici nequit naturalibus. Quodsi enim natura poenitentiam doceret, etiam doceret necesse esset, Summum Numen posse obligationis legum naturalium hominem absolovere. Leges autem natae, quas nobis per naturam praescripsit Deus, sunt aeternae ac immutabiles, quarum obligatione absolovere hominem

hominem & hac ratione poenam sine satisfactione ei remitte-
re nequit: quam veritatem eruditissime demonstravit V. Sum-
me Venerabilis REINBECK. *l. c. f. XXVI.*

DEINDE etiam si homines a sacris Christianis alieni
de quadam placatione loquantur: non est tamen, quod affir-
memus, illam ex natura posse hauriri. Nam multos isti ho-
mines iactarunt modos, quos eo minus rationi debent, quo ma-
gis ei contradicunt. Ratio quidem intelligit, nos ad beatorum
sedem ad spirare non posse, nisi aliquo medio gratiam sanctis-
simi Numinis nobis comparemus: intelligit atque ex potentia,
bonitate, sapientia & iustitia Dei colligit, de quo legi potest
Summe Venerabilis IO. HENR. MICHAELIS, Praeceptoris
actatem Venerandi, *dissert. de cognoscendi Theologiae reuela-
tae principio f. I.*, illud ab eo hominibus esse datum, sed in
quo istud sit ponendum, omnino nescit atque nesciret, nisi
reuelatio, cuius necessitatem hanc ob causam concedere de-
bet, adesset. Proinde concedatur, maiores a religione Chri-
stianorum remotos pro medio, homini gratiae summi Nu-
minis conciliandae, poenitentiam habuisse: minime tamen
conclusum potest componi: Ergo natura eos poenitentiam
docuit. Alioqui eadem ratione concluderem: Ergo corpus
humanum esse lacerandum, etiam natura eos docuit, quia
eiusmodi lacerationem in numero mediorum, quibus amisa
Dei benevolentia possit iterum acquiri, ponunt. Praeter-
ea etiam nequit probari, eos verae religionis cultoribus poe-
nitentiam non debere. Et quid? quid illis fuit poenitentia?
Forsan tristitia ob delicta tempore praeterito commissa? conf.
MUSAEI *dissert. cit. f. XLIII.* Num autem ea dissensus, qui
in nexu actionum hominis, immo omnium rerum, deprehen-
ditur, etiam ex parte, tollitur? Num moeror solatium adfert
moerenti, quum Summum Numen sine satisfactione tam acti-

va, quam passiva nemini posse peccata condonare intelligimus?

PORRO haec quidem veritas rationi est perspecta, Summum Numen ex motibus amoris agere. Num autem primo Deus amor vocari posset, si hominum delictis sine vlla ignosceret satisfactione? Deus ipse se haud amaret, sed necessariis, quibus fulget, perfectionibus suis omnino esset contrarius. Homines non amaret, quia se ipsum amat, sed se ipsum amaret, quia homines amaret, quo idea Summi Entis euerteretur. Deinde ideam Summi Entis perfectionum postulare consentium, etiam haud ignorat ratio. Num autem amor & sapientia consentirent, si Deus hominibus nulla satisfactione per motus veniam delicti daret eosque effectu amoris adficeret? Bonitas non ita est in Deo, ut sanctitati aequae, ac iustitiae aduersari, vel tantummodo vni harum perfectionum aliquid derogare possit. His enim pro certis & concessis positus Deus a nemine meritas sumere poenas, neque vltor improbitatis animaduertendae, neque priuationis gloriae suae relatiuae esse potest punitor. Licet autem haec ita sint comparata, ut nulla disputatione egeant: absit tamen, ut bonitatem a sanctitate & iustitia Dei separemus, ut potius eam cum hisce perfectionibus coniungendam statuamus. Etenim finge, nulla diuinum Numen inclinatione gaudere, quae statum hominum tantis ornat perfectionibus, quantis ornari potest & simul ei sanctitatis laudem atque iustitiae gloriam nequaquam esse tribuendam concedatur necesse est: quid? in hoc casu nulla est causa, quam obrem animum beatitatis spe confirmemus. Sed redeo ad propositum.

SI autem in numero rationis conclusionum sacrificia ponunt, turpem errant errorem & rationem commemorant, quam, uti etiam cum aliis iudicat D. IO. GEORG. WALCHIVS in
lexic.

EANT autem, qui Seruatoris perpetuam pro ornamentis imaginis diuinæ propugnationem hominibus conducere negant, meritum Christi ad sensu comprobare atque fidem vitamque, quam vocant, spiritualem eligere nolunt. Eant, qui aliam vitæ rationem, præter illam, arripere recusant, quam rationes rationis, vt dicitur, sanæ mouentes postulant.

VERITATI quam libentissime largior, actiones rationi respondentes Deo placere, haut nescius, consensum cum lege non esse dissensum: vereor autem, vt hac sententia tuam confirmare, contrariam refutare atque conuellere possis. Dignæ sunt actiones auctoritate & consilio rationis susceptæ, quæ ad bonas accedant, quippe quas Deus aequè præcepit, ac quæ ex fidei præstantia oriuntur. Illæ vero eo minus Summum Numen delectant, quo magis a lege discedunt ac ex imperfecta voluntate efficaci proficiscuntur. E contrario hæc eo magis ab eo adprobantur, quo minus perfectæ carent Christi satisfactione.

HINC isti rationi potius, quam alii, obediunt, qui fidelissimis & amantissimis scripturæ diuinioris consiliis obtemperantes ad Christum accedunt atque ab hoc salutis principe & auctore auxilium petunt, vt eos suscipiat, susceptos defendat, defensos imaginis diuinæ insignibus, quibus egent, augeat. His pro certis etiam positis isti, qui Seruatoris beneficio vtuntur, optimis abundant perfectionibus, ex quarum cognitione non voluptatem modo percipiunt, verum etiam gaudium. Atque quum perfectiones, quibus gaudent, admirandas numquam in hac vita amittere possint, dummodo in Iesû Deo viuant, etiam gaudium illis deesse nequit. Quia autem status gaudii duratione conspicuus nomine felicitatis venit, felicitate quoque fruuntur, quæ eo maiora capit incrementa, quo maiores sunt, quibus in dies honestantur atque ornantur, perfe-

perfectiones. Hanc ob caussam spem habent exploratam, vel potius perspiciunt, fore, vt vitae aeternae gloria adfecti ad summam, quam capere possunt, felicitatem perueniant.

NON tenebo TE pluribus, VIR MAXIME REVERENDE! praesertim quum satis multa & plura forsân, quam necesse fuit, scripserim. Iusta autem me defendit excusatio, dum mihi gratulari possim, TVAM erga me benevolentiam atque amoris in Filium TVVM abundantiam litteras fecisse longiores. Ad haec si hancce epistolam, quotidianis verbis conscriptam, ab optimo TIBIque deditissimo animo litteris esse mandatam iudices, magna me adfeceris laetitia. De cetero me TVO favori quam diligentissime commendo, ac

VIR MAXIME REVERENDE,
AMPLISSIME ATQVE DOCTISSIME!
TVI AMPLISSIMI NOMINIS

Dab. in Academ. FRIDERICIANA
d. XII. Sept. anni MDCCLXXXVI.

observantissimus cultor
IOAN. GVILIELM LANGE.

Fig 6179

ULB Halle
002 675 65X

3

ms

OBSERVATIONES THEOLOGICAE 7

DE
IMAGINE DEI
PER
CHRISTVM
RESTITVTA,

QVÆ
METHODO NATVRALI
EXHIBET

DANIEL GOTTLIEB KRÜGER,
TEMPLINO VKROMARCH.
PH. ET SS. THEOL. C.

EPISTOLAREM DISSERTATIONEM GRATVLATORIAM
DE
NATVRALISTARVM
IN HAC DOCTRINA
ERRORE

ADIECIT
IOAN. GVILIELM LANGE, g.
LIPPSTADIENS.
PHIL. ET SS. THEOL. C. ET SOCIETATI LATINÆ,
QVÆ IENAE FLORET, ADSRIPTVS.

HALÆ MAGDEB.
LITTERIS HENDELIANIS.
MDCCKXXVI.